

Spoon River Anthology Edgar Lee Masters 1915

Ollie McGee

*Have you seen walking through the village
A man with downcast eyes and haggard face?
That is my husband who, by secret cruelty
never to be told, robbed me of my youth and my beauty;
Till at last, wrinkled and with yellow teeth,
And with broken pride and shameful humility,
I sank into the grave.
But what think you gnaws at my husband's heart?
The face of what I was, the face of what he made me!
These are driving him to the place where I lie.
In death, therefore, I am avenged.*

Fletcher McGee

*She took my strength by minutes,
She took my life by hours,
She drained me like a fevered moon
That saps the spinning world.
The days went by like shadows,
The minutes wheeled like stars.
She took pity from my heart,
And made it into smiles.
She was a hunk of sculptor's clay,
My secret thoughts were fingers:
They flew behind her pensive brow
And lined it deep with pain.
They set the lips, and sagged the cheeks,
And drooped the eyes with sorrow.
My soul had entered in the clay,
Fighting like seven devils.
It was not mine, it was not hers;
She held it, but its struggles
Modeled a face she hated,
And a face I feared to see.
I beat the windows, shook the bolts.
I hid me in a corner –
And then she died and haunted me,
And hunted me for life.*

Sarah Brown

*Maurice, weep not,
I am not here under this pine tree.
The balmy air of spring whispers through the sweet grass,
The stars sparkle, the whippoorwill calls,
But thou grieveest, while my soul lies rapturous
In the blest Nirvana of eternal light!
Go to the good heart that is my husband,
Who broods upon what he calls our guilty love: –
Tell him that my love for you, no less than my love for him,
Wrought out my destiny – that through the flesh
I won spirit, and through spirit, peace.
There is no marriage in heaven,
But there is love.*

Johnnie Sayre

*Father, thou canst never know
The anguish that smote my heart
For my disobedience, the moment I felt
The remorseless wheel of the engine
Sink into the crying flesh of my leg.
As they carried me to the home of widow Morris
I could see the school-house in the valley
To which I played truant to steal rides upon the trains.
I prayed to live until I could ask your forgiveness –
And then your tears, your broken words of comfort!
From the solace of that hour I have gained infinite happiness.
Thou wert wise to chisel for me:
“Taken from the evil to come.”*

Harold Arnett

*I leaned against the mantel, sick, sick,
Thinking of my failure, looking into the abyss,
Weak from the noon-day heat.
A church bell sounded mournfully far away,
I heard the cry of a baby,
And the coughing of John Yarnell,
Bed-ridden, feverish, feverish, dying,
Then the violent voice of my wife:
“Watch out, the potatoes are burning!”
I smelled them ... then there was irresistible disgust.
I pulled the trigger ... blackness ... light ...
Unspeakable regret ... fumbling for the world again.
Too late! Thus I came here,
With lungs for breathing ... one cannot breathe here with lungs,
Though one must breathe.... Of what use is it
To rid one’s self of the world,
When no soul may ever escape the eternal destiny of life?*

George Gray

*I have studied many times
The marble which was chiseled for me –
A boat with a furled sail at rest in a harbor.
In truth it pictures not my destination
But my life.
For love was offered me and I shrank from its disillusionment;
Sorrow knocked at my door, but I was afraid;
Ambition called to me, but I dreaded the chances.
Yet all the while I hungered for meaning in my life.
And now I know that we must lift the sail
And catch the winds of destiny
Wherever they drive the boat.
To put meaning in one’s life may end in madness,
But life without meaning is the torture
Of restlessness and vague desire –
It is a boat longing for the sea and yet afraid.*

William and Emily

*There is something about Death
Like love itself!
If with some one with whom you have known passion,
And the glow of youthful love,
You also, after years of life
Together, feel the sinking of the fire,
And thus fade away together,
Gradually, faintly, delicately,
As it were in each other's arms,
Passing from the familiar room –
That is a power of unison between souls
Like love itself!*

Penniwit, the Artist

*I lost my patronage in Spoon River
From trying to put my mind in the camera
To catch the soul of the person.
The very best picture I ever took
Was of Judge Somers, attorney at law.
He sat upright and had me pause
Till he got his cross-eye straight.
Then when he was ready he said "all right."
And I yelled "overruled" and his eye turned up.
And I caught him just as he used to look
When saying "I except."*

Ernest Hyde

*My mind was a mirror:
It saw what it saw, it knew what it knew.
In youth my mind was just a mirror
In a rapidly flying car,
Which catches and loses bits of the landscape.
Then in time
Great scratches were made on the mirror,
Letting the outside world come in,
And letting my inner self look out.
For this is the birth of the soul in sorrow,
A birth with gains and losses.
The mind sees the world as a thing apart,
And the soul makes the world at one with itself.
A mirror scratched reflects no image –
And this is the silence of wisdom.*

Tom Merritt

*At first I suspected something –
She acted so calm and absent-minded.
And one day I heard the back door shut,
As I entered the front, and I saw him slink
Back of the smokehouse into the lot,
And run across the field.
And I meant to kill him on sight.
But that day, walking near Fourth Bridge,
Without a stick or a stone at hand,
All of a sudden I saw him standing,
Scared to death, holding his rabbits,
And all I could say was, “Don’t, Don’t, Don’t,”
As he aimed and fired at my heart.*

Mrs. Merritt

*Silent before the jury,
Returning no word to the judge when he asked me
If I had aught to say against the sentence,
Only shaking my head.
What could I say to people who thought
That a woman of thirty-five was at fault
When her lover of nineteen killed her husband?
Even though she had said to him over and over,
“Go away, Elmer, go far away,
I have maddened your brain with the gift of my body:
You will do some terrible thing.”
And just as I feared, he killed my husband;
With which I had nothing to do, before God!
Silent for thirty years in prison!
And the iron gates of Joliet
Swung as the gray and silent trusties
Carried me out in a coffin.*

Elmer Karr

*What but the love of God could have softened
And made forgiving the people of Spoon River
Toward me who wronged the bed of Thomas Merritt
And murdered him beside?
Oh, loving hearts that took me in again
When I returned from fourteen years in prison!
Oh, helping hands that in the church received me,
And heard with tears my penitent confession,
Who took the sacrament of bread and wine!
Repent, ye living ones, and rest with Jesus.*

Antologia Spoon River

Edgar Lee Masters tłum. Michał Sprusiński (PIW, Warszawa 1981)

Ollie McGee

*Czy widzieliście, jak szedł miasteczkiem
mężczyzna ze spuszczoną głową i wychudłym licem?
To mój mąż, który tajemnym okrucieństwem,
nigdy nie nazwanym, obrabował mnie z młodości i piękna,
aż ostatecznie pomarszczona, z pożółkłymi zębami,
ze złamaną dumą, w haniebnym upokorzeniu
zapadłam w grób.
Lecz jak myślicie, co dręczy duszę mego męża?
Oblicze, którym byłam, które mi stworzył!
Ono zapędziło go tutaj, gdzie leżę.
W śmierci jestem więc pomszczona.*

Fletcher McGee

*Z każdą minutą odbierała mi siły,
z każdą godziną odbierała mi siły,
wysuszyła mnie jak księżyc w gorąccze,
który wysysa wirujący świat.
Dni mijały jak cienie,
minuty kołowały jak gwiazdy.
Brała litość z mego serca
i zamieniała ją w uśmiech.
Była bryłą gliny rzeźbiarza,
a moje tajemne myśli palcami:
przemykały pod jej zadumanym czołem i żłobiły ból,
zacięte usta, obwisłe policzki,
podkrążone smutkiem oczy.
Moja dusza weszła w glinę,
walcząc jak siedem diabłów.
Nie była moją i nie była jej;
posiadała ją, ale jej zmagania wyrzeźbiły twarz,
której nienawidziła, twarz, którą bałem się zobaczyć.
Thukłem szyby, trząsłem zasuwami.
Skryłem się w kącie –
potem umarła i straszyla mnie,
i ścigała mnie przez całe życie.*

Sara Brown

*Maurycy, nie lamentuj, nie ma mnie pod tą sosną.
Balsamiczne powietrze wiosny szepce w słodkich trawach,
gwiazdy migocą i nawołuje lelek,
gdy wokół ból, moja dusza spoczywa w ekstazie,
w błogosławionej nirwanie wieczystego światła!
Idź do mego męża, on ma dobre serce,
dotąd się dręczy naszą grzeszną miłością:
powiedz mu, że miłość do ciebie i miłość do niego
wyznaczyły mój los – przez ciało
zwyciężyłam duszę, dusza dała ukojenie.
W niebie nie ma małżeństwa,
jest miłość.*

Johnnie Sayre

Ojczy, nigdy się nie dowiesz,
jaka udręka poraziła moje serce
przez nieposłuszeństwo, gdy poczułam,
że bezlitosne koło lokomotywy
pogrąży się w krzyjącym ciebie mej nogi.
Kiedy nieśli mnie do domu wdowy Morris,
widziałam w dolinie szkołę,
z której zwagarowałam, żeby jechać na gapę pociągiem.
Chciałam życia, abyś mi przebaczył –
potem twe łzy, twe urywane słowa otuchy!
Ulga w tamtej godzinie dała mi szczęście bez granic.
Byłeś mądry, każąc wyryć dla mnie:
„Odebrana nadchodzącemu złu”.

Harold Arnett

Oparłem się o kominek, udręczony, udręczony,
myśląc o swej kłęsce, patrzyłem w otchłań,
słaby od południowego skwaru.
Dzwon kościelny zabrzmiał żałobnie w oddali,
usłyszałem płacz niemowlęcia
i kaszel Johna Yornella,
obłożnie chorego, w gorączce i majakach umierającego,
potem wściekły głos mojej żony:
„Uważaj, ziemniaki się przypalają!”
Poczułem zapach... a potem nieodpartą odrazę.
Nacisnąłem cyngiel... ciemność... światło...
Niewypowiedziany żal... znów czepianie się świata.
Za późno! Przyszedłem tutaj
z płucami do oddychania... nie można tutaj nimi oddychać,
choć musi się oddychać... Jaki sens
uwalniać się od świata,
skoro nigdy nie umknie się wiecznemu przeznaczeniu życia?

George Gray

Studiowałem wiele razy
marmur, który wyrzeźbiono dla mnie –
łódź o zwiniętych żaglach spoczywa w przystani.
Przedstawia ona naprawdę nie moje przeznaczenie,
ale życie moje.
Dano mi miłość i uląłem się jej rozczarowań;
smutek pukał w moje drzwi, lecz strach zwyciężał;
wołała mnie ambicja, lecz bałem się skutków.
Jednak niezmiennie łaknąłem sensu w życiu.
I teraz wiem, że musimy podnieść żagle
i chwytać wiatr przeznaczenia,
dokądkolwiek wiezie on łódź.
Dając sens życiu, możemy skończyć w szaleństwie,
lecz życie bez znaczenia to tortura
niepokoju i mglistego pragnienia.
To jest łódź, co pragnie morza, a jednak się lęka.

William i Emily

*Śmierć ma w sobie
coś z miłości!
Oto łączy was namiętność
i żar miłości młodzieńczej,
a po latach wspólnego życia czujesz,
jak niknie płomień,
i gaśniecie oboje
stopniowo, powoli, delikatnie,
jakby we wspólnym uścisku – opuszczając znajomy pokój.
To potęga wzajemności dusz jak sama miłość!*

Penniwit, artysta

*Straciłem wzięcie w Spoon River,
bo koniecznie chciałem kamerą uchwycić całą duszę człowieka.
Najlepsze moje zdjęcie
to sędzia Somers.
Siedział sztywno, każąc mi czekać,
aż uspokoi się jego zezowate oko.
Wreszcie był gotów i rzekł: „Teraz”.
Ja na to: „Uchylam”, i oko mrugnęło.
Wtedy uchwyciłem go tak, jak wygląda,
mówiąc: „Protestuję”.*

Ernest Hyde

*Umysł mój był lustrem:
widziałem, co ujrzano, znałem, co ono poznało.
W młodości mój umysł był właśnie jak lustro
w szybko mknącym powozie,
które chwyta i gubi ułamki krajobrazu.
Z biegiem czasu
wielkie rysy naznaczyły lustro
i nimi świat wszedł we mnie,
i poprzez nie wewnątrz moje wyjrzało na świat.
Tak rodzi się dusza w zatroskaniu,
rodzi ze stratą i z zyskiem.
Umysł ogląda świat jako coś odrębnego,
a dusza czyni świat jednością z sobą.
Spękane lustro nie odbija obrazów –
i to jest milczenie mądrości.*

Tom Merritt

*Od początku coś podejrzewałem –
była taka spokojna i nieobecna.
Pewnego dnia usłyszałem, jak trzasnęły tylne drzwi,
gdy wchodziłem frontowymi, a on wymknął się
za wędzarnią na działkę
i uciekł przez pole.
Zamierzałem zabić go na miejscu.
Ale tamtego dnia, gdy szedłem obok Czwartego Mostu,
nie miałem ani kija, ani kamienia pod ręką,
ujrzałem nagle, jak stoi,
śmiertelnie przestraszony, trzymając swoje króliki,
zdążyłem tylko krzyknąć: „Nie, nie, nie rób tego”,
kiedy wymierzył i strzelił mi w serce.*

Pani Merritt

*Milczałam przed sądem przysięgłych,
bez słowa, gdy sędzia pytał,
czy mam jakiś zarzut przeciw wyrokowi,
potrząsałam tylko głową.
Co mogłam rzec ludziom, którzy uważali,
że kobieta trzydziestopięcioletnia zawiniła,
bo jej dziewiętnastoletni kochanek zabił męża?
Nawet jeśli powtarzała mu stale:
„Odejdź, Elmerze, odejdź daleko,
doprowadzam do szaleństwa twój umysł darem mego ciała,
zrobisz coś strasznego”.
I właśnie tak, jak się bałam, zabił mego męża,
z czym nie miałam nic wspólnego, na Boga!
Trzydzieści milczących lat w więzieniu!
Żelazne wrota Joliet
zakolysały się, gdy szarzy i milczący więźniowie
wynieśli mnie w trumnie.*

Elmer Karr

*Cóż, jeśli nie miłość Boga, mogło ulagodzić
ludzi ze Spoon River i nakazać, aby przebaczyli mnie,
który skaląłem łóżko Thomasa Merritta
i zamordowałem go?
O, kochające serca, które mnie przyjęły,
kiedy wróciłem po czternastu latach więzienia!
O, pomocne ręce, które witały mnie w kościele
i wysłuchały ze łzami spowiedzi pełnej skruchy,
które dały sakrament chleba i wina!
Ukorzcie się, żywi, i spoczywajcie w Jezusie.*